

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СТОКОЗНАНИЕ“

Приета от ФС (протокол №)
Приета от КС (протокол № 6/18.02.2020 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:
Декан:
(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО В
ИНДУСТРИАЛНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ”;

ЗА СПЕЦ: „Индустириален бизнес и предприемачество“; ОКС „бакалавър“ –
дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3; СЕМЕСТЪР: 5;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.;

КРЕДИТИ: 6

РАБОТЕН ЕЗИК: Български език

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	168
В т.ч.:	
• ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОНСУЛТАЦИИ	6
• САМОПОДГОТОВКА	162

Изготвили програмата:

1: .....
(доц. д-р Теменуга Стойкова)

2: .....
(гл. ас. д-р Антоанета Стоянова)

3: .....
(ас. Величка Маринова)

Ръководител катедра: .....
„Стокознание“ (доц. д-р Събка Пашова)

I. АНОТАЦИЯ

Съвременните икономически и пазарни условия налагат внедряването на нови технологични практики и разработването на иновативни продукти чрез интегрирано управление на ресурси и процеси. Всяка компания, за да гарантира устойчивост на своето производство и стабилно потребление на произведените продукти е необходимо непрекъснато да доказва, че те съответстват на изискванията на всички заинтересовани страни. Осигуряването и управлението на всички процеси и дейности в производствения процес гарантира постоянно качество на предлаганите продукти, за да се докаже конкурентоспособност в динамично развиваща се бизнес среда.

За тази цел е необходимо съблюдаване на качеството на всички равнища на управление в организацията, чрез постоянен анализ и усъвършенстване на съществуващата система за управление на качеството.

С настоящата учебна дисциплина „Управление на качеството в индустриалното предприятие“, студентите от специалност „Индустриален бизнес и предприемачество“ се запознават със спецификите и изискванията на международните стандарти, свързани с управление на качеството, както и с прилагане на основните принципи и подходи за управление на качеството. С изучаването на тази дисциплина студентите от специалността придобиват необходимите теоретични и практически знания, относно:

- видове системи за управление на качеството в различните производствени дейности и изискванията към тях, посочени в международните стандарти;*
- идентифициране на вътрешни и външни обстоятелства и отчитане на степента на тяхното влияние върху дейността на компанията;*
- подходите за идентифициране на процесите и необходимите ресурси при планиране и управление на производствените дейности;*
- определяне на критериите за съответствие на произвежданите продукти с утвърдени производствени и технологични практики;*
- прилагане на методи за оценка на рисковете от процеси и продукти;*
- прилагане на подходи за разработване на нови продукти и изготвяне на технологични и вътрешно фирмени правила; осигуряване на съответствие за производство на новите продукти;*
- намаляване на констатираните несъответствия в хода на производството на продуктите и предприемане на коригиращи действия за съответствие с продукта или процеса;*
- участват в разработването, сертификацията и оценката на системи за управление на качеството при одити от втора и трета страна;*

Дисциплината „Управление на качеството в индустриалното предприятие“ формира ръководни умения и компетентност за: практическо приложение на съвременната концепция за управление на качеството в производствената дейност; избор на адекватни подход (подходи) и методи за управление на рисковете в организацията съобразно контекста на фирмата; сертификация и одит на система за управление на качеството, както и умения при планирането и създаването на основни документи за управление на процесите и продуктите; познаване и практическо приложение на основните критерии за контрол на продукти и процеси.

Придобитите знания и умения по дисциплината са основа за разширяване на компетентностите свързани с прилагането на дейности за насочване и контрол на организацията по отношение на качеството и запазване на постоянно качество.

Запазване доверието на клиентите чрез удовлетворяване техните изискванията включително и изискванията на всички други заинтересовани страни. Прилагането на мерки за непрекъснато усъвършенстване и управление на измененията в производствената дейност е предпоставка за пазарен просперитет на всяко производствено предприятие.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1	Същност и значение на качеството
1.1	Същност на качеството като икономическа категория. Съвременни подходи и концепции в управление на качеството.
1.2.	Основни понятия за качеството като обект на управление.
1.3.	Особености при дефиниране на качество в процеса на производство на продукти
2	Теоретични основи на управление на качеството
2.1.	Класификация на видовете суровини и готови продукти.
2.2.	Международно утвърдени класификации - същност и икономическо значение.
2.3	Специфични особености на маркировката и етикетирането на готовите продукти обект на производствената дейност
3	Нормативна рамка за определяне на изискванията за качеството и безопасността в процеса на производство
3.1.	Международно и национално законодателство, регламентиращо изисквания
3.2.	Подходи в нормативната рамка за осигуряване на изискванията за качеството.
4	Фактори свързани с управление на качеството
4.1.	Специфични особености при доставката и съхранение на суровини - обща характеристика. Специфични особености и фактори на съхранение на произведените готови продукти.
4.2.	Фактори за формиране и запазване на качеството в процеса на производствената верига - суровини - междинни и готови продукти.
4.3.	Специфични особености при съхранение и транспорт на опасни стоки и храни.
5	Международна, регионална и фирмена стандартизация.
5.1	Международни и европейски организации по стандартизация ISO, IEC, CEN, CENELEC. Основни категории и видове стандарти.
5.2	Фирмено управление на качеството – същност и особености.
5.3.	Основни методи на стандартизацията – специфични особености същност и приложение.
6	Подходи и методи за измерване и оценка на качеството
6.1.	Видове методи за оценка на качеството – същност, правила за осъществяване
6.2.	Определяне на критериите за съответствието на произвежданите продукти с утвърдени производствени и технологични практики.
7	Съвременни подходи на управление на качеството на

7.1.	Принципи за управление на качеството.
7.2.	Подходи за управление на качеството – процесен подход. Идентифициране на вътрешни и външни обстоятелства и отчитане на степента на тяхното влияние върху дейността на компанията
7.3.	Подходът PDCA и неговата еволюция като концепция за управление.
7.4.	Прилагане на методи за оценка на рисковете от процеси и продукти
8.	Стандартизация и системи за управление
8.1.	Международни и регионални стандарти за системи за управление
8.2.	Видове системи за управление на качеството. Същност, характерни особености, приложение.
9.	Международна система от стандарти за управление на качеството.
9.1.	Изисквания и основни елементи на модела в стандарта ISO 9001:2015 - системи за управление на качеството
9.2.	Изисквания и основни елементи на стандарта ISO 14000:2015 - системи за управление на околната среда.
9.3.	Изисквания и основни елементи на стандарта ISO 45000:2018 - системи за управление на здраве и безопасност при работа
9.4.	Изисквания и основни елементи на стандарта ISO 28000 за системи за управление на сигурността на доставки.
10.	Управление на безопасността
10.1.	Безопасност – същност и основни изисквания. Видове и особености на основните понятия за безопасност. Глобална инициатива за безопасност на храни.
10.2.	Видове системи за управление на безопасността. Същност, характерни особености, приложение - Спецификация HACCP, ISO 22000:2018; IFS, BRS, FSCC 22000 и др.
10.3.	Изисквания и особености на добрите практики – добрите практики (Добра производствена практика и Добра хигиенна практика) на инфраструктура и транспортни средства
11.	Интегрирани системи за управление на качеството.
11.1.	Същност, особености, приложение и технология на изграждане.
12.	Одит на системите за качество и безопасност
12.1.	Същност, изисквания за одитиране – БДС EN ISO 19011
12.2.	Видове одити, подготовка, провеждане, документиране.

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината „Управление на качеството в индустриалното предприятие“ включват използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

- учебни ресурси – електронни учебни материали, презентации, файлове, интернет страници);
- учебни дейности – провеждане на учебни занятия в присъствените периоди, а чрез платформата за дистанционно обучение се прилагат разписание, база от данни, форум и чат.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Казуси, задачи	1	20
1.2.	Тест с открити и закрити въпроси	1	40
1.3.	Курсова работа по зададена тема	1	30
Общо за семестриален контрол:		3	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	78
Общо за сесиен контрол:		1	78
Общо за всички форми на контрол:		4	168

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Златева, Д., Стойкова, Т. Стокознание, издателство „Наука и икономика“, ИУ-Варна, 2014;
2. Стойкова, Т. Сертификация и качество на стоките. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Икономически науки [Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series], 7, 2018, 1, 295 - 305.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Стойкова, Т. 1999. Качество и безопасност на стоките. Качество на стоките: Сб. доклади от научна конференция с международно участие, Варна: Унив. изд. ИУ, с. 226 - 236.
2. Стойкова, Т. Роля на задължителната сертификация за осигуряване безопасността на стоките. // Тенденции и предизвикателства в развитието на икономиката : Сб. докл. от междунар. науч. конф. : Т. 2. - Варна : Унив. изд. Наука и икономика, 2012, с. 294 - 301.
3. Стоянова, А. 2019. Нововъзникващи опасности - риск за безопасността на храните. Качество, контрол и експертиза на стоките: Сборник с доклади от Кръгла маса с международно участие = Quality, Control and Expertise of Goods : Articles from a Round Table with Intern. Participation, Варна : Унив. изд. Наука и икономика, с.157 - 168.

4. Стоянова, А., Василева, 2003. ISO 9000/НАССР – Интегриран подход към качество и безопасност на храните. Стандартизация, метрология и сертификация, София: ДАМТН , 12, с. 33 - 38.
5. Стоянова, А., Василева, Е. 2005. Консуматорите и производителите - в търсене на качествени и безопасни храни. Екоsvят, 5/6, с. 12 - 16.
6. Стоянова, А. 2003, Концепцията НАССР – гаранция за производството на качествени и безопасни хранителни продукти. Актуални проблеми на стоковедната наука и практика 2002: Сборник доклади от IX национална конференция, Варна: Унив. изд. ИУ, с. 111 - 120.
7. Parliament European, 01.1964, 29.06.1992. *Council Directive 85/374/EEC and Council Directive 92/59/EEC on General Product Safety.*
8. Orriss, G. & Whitehead, A., 2000. Hazard analysis and critical control point (НАССР) as a part of an overall quality assurance system in international food trade. *Food control*, 11(5), pp. 345-351.
9. Robert G. Ahern, IICA's Role in Improving Global Food Safety, Global food safety | October/November 2017
10. RASFF — The Rapid Alert System for Food and Feed — 2016 annual report European Commission — Health and Food Safety — 2017 More information about RASFF — *The Rapid Alert System for Food and Feed online*: HYPERLINK "http://ec.europa.eu/food/safety/rasff/index_en.htm"
http://ec.europa.eu/food/safety/rasff/index_en.htm
11. Stoyanova, A. 2018. Risk Management for Food Safety, Consumer Health Security. Leadership and Management: Integrated Politics of Research and Innovations : LIMEN 2018 : 4th International Scientific-business Conference, December 13, (4; 2018; Beograd): Conference Proceeding, Belgrade: Association of Economists a. Manager of the Balkans, 2019, 603 - 611.